

Цезар Г. Огонь¹, Степан М. Голубка²

ІННОВАЦІЇ ЯК ДОМІНАНТА В СУЧАСНОМУ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОМУ ПРОСТОРИ

У статті розкрито понятійний апарат дослідження інновацій. Висвітлено роль і місце інновацій у розвитку національної економіки, сфері публічних фінансів та регулюванні суспільно-економічних інтересів. Акцентовано, що вивчення ролі інновацій в національній економіці обумовлюється необхідністю поглибленого дослідження та оцінки результатів застосування інноваційних технологій у фінансово-економічній сфері, а також визначення факторів впливу з метою досягнення стійкого національного економічного зростання.

Ключові слова: національна економіка, інновації, фінансові інновації, фінансова сфера, соціально-економічний розвиток.

Літ. 38.

DOI 10.32752/1993-6788-2019-1-222-40-52

Цезарь Г. Огонь, Степан М. Голубка

ИННОВАЦИИ КАК ДОМИНАНТА В СОВРЕМЕННОМ ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОМ ПРОСТРАНСТВЕ

В статье раскрыто понятийный аппарат исследования инноваций. Освещены роль и место инноваций в развитии национальной экономики, сфере публичных финансов и регулировании общественно-экономических интересов. Акцентировано, что изучение роли инноваций в национальной экономике обуславливается необходимостью углубленного исследования и оценки результатов применения инновационных технологий в финансово-экономической сфере, а также определение факторов воздействия с целью достижения устойчивого национального экономического роста.

Ключевые слова: национальная экономика, инновации, финансовые инновации, финансовая сфера, социально-экономическое развитие.

Tsezar G. Ohon, Stepan M. Holubka

INNOVATIONS AS THE DOMINANT IN THE MODERN FINANCIAL AND ECONOMIC AREA

The article reveals the conceptual apparatus of innovation research. The role and place of the innovations in the development of the national economy, public finance and regulation of socio-economic interests are highlighted. It is emphasized that the study of the role of innovations in the national economy is caused by the need for in-depth research and evaluation of the results of innovative technologies in the financial and economic sphere, as well as identifying factors of influence to achieve sustainable national economic growth.

Keywords: national economy, innovations, financial innovations, financial sphere, socio-economic development.

Peer-reviewed, approved and placed: 06.12.2019.

*Інновація відрізняє лідера від послідовника
Стів Джобс*

---

¹ Accounting Chamber of Ukraine. Ukraine.

² Accounting Chamber of Ukraine. Ukraine.

Постановка проблеми. Одним із основних актуалітетів модернізації національної економіки є інновації загалом та їх фінансовий зріз, зокрема. Інновації все більше стають трендом соціально-економічного життя та виступають рушійною ланкою технологічного розвитку країни.

Досвід попередніх років засвідчує про недостатнє поширення саме інноваційної складової у соціально-економічному розвитку України, що стало негативним явищем у системі національного розвитку в цілому.

Інновації повинні спрямовуватись на вирішення конкретних завдань, зокрема, на сферу досліджень і розробок, пов'язаних із зростанням ВВП країни.

Сьогодні інновації, в сучасному вимірі досягнення успіху, мають стати фундаментом у стратегії національного розвитку та повинні бути направлені на створення конкурентного середовища, адже їх використання є одним з головних чинників підвищення рівня конкурентоспроможності не тільки в середині країни, але й на світовому ринку.

Досить проблемно інновації направити на забезпечення прозорого та обґрунтованого бюджетного планування з метою упередження різких коливань у процесі виконання показників бюджету, одночасно досягаючи фінансової стабільності на коротко - і середньострокову перспективу.

Проведені дослідження та оцінка інноваційних процесів в соціально-економічному житті засвідчують, що висвітлення проблем і застосування інновацій залишається недостатнім для цілісного осмислення процесів інтеграції суб'єктів національного фінансового ринку у світову господарську систему в період посилення глобалізаційно-інтеграційних процесів.

Вищевикладене переконливо свідчить, що існує необхідність розробки і висвітлення новітніх підходів щодо розвитку інновацій з метою підвищення ефективності системи публічних фінансів, управління та розвитку конкурентоспроможності національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням теорії та методології інновацій, публічних фінансів, модернізації національної економіки присвятили свої праці Ю. Бажал [17], А. Гальчинський [2], В. Геєць [1,2], К. Ковальчук [3], Т. Ковальчук [4], Л. Федулова [6,7], В. Харів [5], В. Черняк [4], В. Шевчук [4], З. Юринець [12] та ін.

Разом з тим, дослідження на тему впровадження інновацій з метою удосконалення системи публічних фінансів, технологічної модернізації та реструктуризації економіки України залишаються актуальними з погляду необхідності їх осучаснення та знаходження шляхів створення цілісної системи підходів, здатних поєднати дані процеси.

Метою дослідження є обґрунтування науково-теоретичних підходів і практичних заходів щодо пріоритетних напрямів розвитку інновацій у сфері публічних фінансів, підвищення ефективності державного регулювання та сталого розвитку національної економіки.

Основні результати дослідження. Сучасний загальноцивілізаційний поступ пов'язаний зі змінами не тільки матеріальних і духовних засад розвитку, але й розвитку інновацій, якісні параметри яких є стратегічно визначальними для кожної країни.

Передусім, йдеться про інновації, які використовувалися у всіх сферах життєдіяльності суспільства, є базовою конструкцією в економічному процесі та забезпечують умови для: створення й реалізації нових фінансових технологій; стимулювання інвестиційно-інноваційної активності на макро- і мікрорівнях; розвитку конкурентоспроможності національного ринку та формують синергетичний зв'язок між основними інститутами ринкової економіки - суспільством, бізнесом і державою. При цьому дуже важливо розставити актуальності державної політики соціально-економічного розвитку в умовах інституціональної трансформації нашої країни. Згідно з твердженням Т. Ковальчука та Н. Петришиної, «актуальностями, тобто найбільш вагомими засадами політики соціально-економічного розвитку, визначено інноваційний розвиток та національну безпеку» [8]. Слід зазначити, що саме інновації та фінансово-економічна безпека лежать в першооснові підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Наукові джерела визначають термін «інновація» (англ. innovation – нововведення, новинка) як результат упровадження в практичну діяльність продуктів розумової праці: ідей, винаходів, що сприяє створенню кращих за властивостями нових видів продукції, технологій, організаційних форм і, в кінцевому підсумку, одержанню певного економічного, соціального або іншого виду ефектів [9].

Слід погодитися з думкою тих вчених, які вважають інновації потужним джерелом розвитку суб'єктів господарювання та мають безпосередній вплив на економічне зростання країни. Так, Й. Шумпетер, якого вважають засновником теорії інноваційного розвитку «завершив концептуальний напрям, започаткований М. І. Туган-Барановським, сконцентрував свою увагу на економічних інноваціях, високо оцінив роль підприємця-новатора в економічному прогресі» [10].

Натомість проблема взаємозв'язку інновацій та економічного зростання була предметом дослідження лауреата нобелівської премії у галузі економіки С. Кузнеця, Р. Солоу та ін. Разом такі підходи засвідчують про цілісне уявлення щодо інновації як механізму функціонування та розвитку економіки.

У Законі України «Про інноваційну діяльність» поняття «інновації» розглядається як «новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [11]

Інновації відіграють важливу роль у підвищенні конкурентоспроможності, що досягається на основі здійснення інноваційного процесу, в якому задіяна держава (визначає вектор розвитку та формує засади економічної політики), наука, бізнес, національна еліта, формуючи ідеологію інноваційності та утверджуючи її у масовій свідомості.

Аналіз наукових джерел дав змогу переконатися в тому, що: по-перше, дефініція «інновація» носить системний та міждисциплінарний характер; по – друге, при різноманітних підходах до їх висвітлення, в залежності від предмета

чи об'єкта дослідження, акцент робиться на відповідний пріоритет процес, зміни, систему, інформацію, знання або результат тощо.

В залежності від пріоритету об'єкта дослідження (процесу, зміни, інформації, знання, результату тощо), поняття «інновації» різняться. Деякі вчені трактують сутність інновації у контексті зміни [13]. Зокрема, В. Томпсон інтерпретує інновацію як «повний процес від ідеї до готового реалізованого на ринку продукту» [12]. Інновацію, як результат діяльності, розглядає Ф. Ніксон, зазначаючи це явище як сукупність технічних, виробничих і комерційних заходів, які приводять до виникнення нових і покращених промислових процесів, устаткування [14]. Сутність інновації через інформацію, знання трактує А. Чухно, який стверджує, що в основі удосконалення виробничих сил, лежать інформаційно-інтелектуальні технології, знання [15]. М. Хучек «під інноваціями розуміє впровадження будь-якої нової речі, новини, реформи та пропонує визначати інновації в трьох значеннях: функціональному, атрибутивному і предметному. За функціонального підходу «інновація» розглядається як процес (нововведення щодо технологічних та організаційних процесів). За атрибутивного – інновації як зміна (виду діяльності, товару тощо, враховуючи суспільні потреби). А за предметного підходу інновація розглядається як результат інноваційної діяльності (товар, послуга, процедура чи метод) [16].

На нашу думку, інновацію потрібно розглядати у двох аспектах: теоретичному та практичному, які у своїй єдності доповнюють один одного. Інновація з теоретичної точки зору є соціально-економічною категорією, яка ідентифікує продукт інтелектуальної праці, в основі якої лежить ідея застосування і вдосконалення технології, надання послуг та організаційно-технічних рішень з метою технологічного прориву та поліпшення соціально-економічного поступу.

З практичної сторони інновація – нововведення, в основі яких лежить циклічність ситуації і результату. Інновація передбачає генерування і реалізацію ідеї, створення та освоєння нових методів, технологій, моделей, концепцій; вдосконалення існуючих умов, середовища, форм організації діяльності та управління у різних сферах соціально-економічного, науково-технічного, культурного розвитку. Натомість, нововведення стає результатом не тільки доведенням наукової ідеї до технічного винаходу, але й втіленням конкретного результату у вигляді поліпшення послуг, задоволення потреб суспільства, скорочення витрат, зменшення ризиків, одержання додаткового прибутку тощо. Тобто, «інновації, за Й.Шумпетером, – не просто нововведення, а нова функція виробництва. Це зміна технології виробництва, яка має історичне значення і є необхідною» [17]. Разом з тим, інновації – необхідність змін, нові виклики та безперервний процес у соціально-економічному житті суспільства, що «може перетворити розвиток економіки з циклічного на стрибкоподібний, причому такий стрибкоподібний розвиток може закріпитися на довгострокову перспективу» [18].

Незважаючи на актуальність розвитку сучасних інноваційних технологій, на сьогоднішній день відсутня чітка ідентифікація усіх компонентів інфраструктури інноваційного розвитку.

Серед її складових необхідно звернути увагу на фінансові інновації, їх роль і місце у розвитку національної економіки, сфері публічних фінансів та регулюванні фінансово-кредитної системи. Саме завдяки фінансовим інноваціям та технологіям стало можливо існування криптовалют – біткоїнів та появою тисячі стартапів, «які усвідомлювали, що довіра споживачів фінансових послуг у старому форматі зруйнована і назріла потреба у нових фінансових бізнес-моделях» [19], творцями яких стали Фінтех-компанії.

Останнім часом все більшого значення набувають і Техфін-компанії, які теж надають фінансові послуги [19]. Різниця між ними полягає у виді основної діяльності. Фінтех-компанії – виступають як фінансові установи, які використовують техрозробки для здійснення операцій. Техфін-компанії – це технологічні по своїй суті компанії, які мають велику базу користувачів, новітні технології, і довіру, яку вони використовують для надання фінансових послуг. ApplePay та GoogleWallet – типові приклади «техфіну» [19].

Під цим кутом зору Д. Чен зазначає, що фінансова інновація - це процес створення нових фінансових продуктів, послуг чи технологій [20]. Особливо актуальним вони є для України в час глобальної цифровізації у фінансовій сфері, впровадження фінансово-технологічних стартапів, використання технологій краудфандінгу, краудлендінга, інтернет порталів для ведення електронного бізнесу, управління публічними фінансами [20]тощо.

Фінансові інновації можуть не тільки змінювати доступність і вартість окремих видів фінансування, впливати на рух грошово-товарних потоків, але й впливати на запровадження прогресивніших рішень у всіх сферах господарювання, збільшення інвестиційної привабливості, освоєння новітніх технологій тощо.

Як правило, «технології, що застосовуються в фінансових службах, використовуються для того, щоб допомогти компаніям керувати фінансовими аспектами свого бізнесу, включаючи нові програми та додатки, процеси та бізнес-моделі» [19] і в цьому є не лише конкуренція на ринку інновацій, але й поступ в їх розвитку.

В Україні у сфері фінансових технологій працює понад 100 компаній, при цьому найпопулярнішим напрямом роботи українських фінтех-проектів виявилися платежі та мобільні гаманці. На міжнародний ринок працюють 43% компаній, а 14% мають штат із понад 75 осіб. З тих, хто працює виключно в Україні, 73% згодом збираються починати діяльність і за кордоном [22]. Проведений аналіз показав, що в Україні найбільше послуг надається у сфері здійснення грошових платежів та переказів (31,6%), а також впровадження нових технологій та поліпшення інфраструктури фінансового ринку (19,3%), тоді як кредитування займає лише третю позицію (14%) [23].

Редакцією журналу «ТОП-100» було складено рейтинг - «Інноваційні компанії», в якому виділено 50 найбільш інноваційних компаній за трьома параметрами: інноваційність продукту компанії, інноваційні підходи в управлінні бізнес-процесами, масштаб інновацій компанії та відібрано по п'ять лідерів у кожній галузі, які розробили новий або вдосконалили існуючий продукт, технологію або послугу, а також ті, які використовують інноваційні підходи в управлінні бізнес-процесами [24]. Таким чином, у галузі фінансів

серед лідерів інноваційного рейтингу були відзначені Альфа-Банк Україна, Перший Український Міжнародний Банк (ПУМБ), ПриватБанк, «ОТП БАНК» та Страхова компанія «АСКА».

Аналізуючи вищевикладене можемо припустити, що важливість детального вивчення ролі фінансових інновацій в економіці обумовлюється необхідністю поглибленого дослідження застосування інноваційних технологій у фінансовій сфері та досягнення результатів в регулюванні бюджетним процесом в системі розвитку фінансово-бюджетних відносин. Особлива роль при цьому відводиться державі, яка може ініціювати і безпосередньо фінансувати з бюджетних коштів двосторонні і багатосторонні міжнародні інноваційні програми.

Орієнтація України на інноваційний розвиток економіки, без якого є неможливою успішна інтеграція держави у світову економічну систему, ставить перед вітчизняними компаніями нові завдання, важливість яких пов'язана саме із соціальною відповідальністю, тобто, на державному рівні – відповідальність перед суспільством і, окремо перед кожним громадянином та на підприємницькому рівні – відповідальність перед самою державою, своїм колективом та споживчим сектором економіки [25]. Такий розвиток подій дасть можливість вирішувати конкретні проблеми та набуватиме нової конфігурації у формуванні інноваційної моделі національного розвитку.

У нашій методологічній конструкції суть моделі національного розвитку інновацій у системі публічних фінансів полягає у єдності та чіткій взаємодії актуальних домінуючих першооснов – трьох складових, які доцільно розглядати у контексті «пріоритети, ризику та наслідки»:

1. Формування інституціонального середовища для інноваційного розвитку у фінансовій сфері стверджує забезпечення пріоритету права для інноваційної діяльності з метою координації, узгодженості та інтеграції інноваційної політики, яку проводять органи управління [26], удосконалюючи законодавчу базу, сприяючи зміцненню єдиної інноваційної політики. Крім вже діючих нормативно-правових актів, потребує вношення законодавча база, що пов'язана з активним розвитком онлайн-кредитування. Зокрема, це стосується питань захисту прав споживачів, фінансових послуг, фінансового моніторингу, забезпечення співпраці небанківських фінансових компаній з бюро кредитних історій [27] тощо.

2. Фінансування розвитку інновацій у сфері публічних фінансів та створення сприятливих умов для кооперації та інтеграції освіти, науки, бізнесу та держави. З цього приводу слід зазначити, що філософія фінансових інновацій, як особливого суспільно-економічного явища, засвідчує необхідність: а) фінансування інноваційної діяльності, адже у великій мірі інноваційний розвиток економіки залежить від обсягів витрат на дослідження і наукові розробки; б) налагодження системної взаємодії, безперервного циклу кооперації: освіти, науки і бізнесу у сфері фінансових інновацій з метою формування середовища інноваційного мислення та соціально-економічної модернізації національної економіки. Інтеграція освіти, науки і бізнесу потребує застосування економічних методів, зокрема: створення стимулюючої системи оподаткування, підтримку модернізації компаній, пільгове

кредитування інноваційного підприємництва з метою створення сприятливого економічного клімату для стимулювання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР) та координації використання в інноваційній сфері державних коштів і коштів бізнесу.

Підтримка держави наукових розробок у сфері інновацій може проводитись різними методами, адже інновації стали сьогодні головним чинником успіху держав та бізнесу. Саме тому, країни та корпорації, що прагнуть стати світовими економічними лідерами, інвестують значні суми у наукові дослідження й розробки. Зокрема, Південна Корея – 4,3% та Ізраїль – 4,1%. Японія інвестує 3,6% ВВП, Австрія, Німеччина і Швейцарія – близько 3%, Україна – 0,2% свого ВВП [28]. Абсолютними лідерами у цьому плані є США – \$480 млрд та Китай – \$371 млрд на рік, – в Україні – \$2,5 млрд д [28].

Дієвий та ефективний механізм регулювання інноваційним розвитком має створювати умови для стабільного розвитку економіки, забезпечить надання якісних суспільних благ і послуг та сприятиме фінансово-економічному зростанню. З метою покращення фінансування інноваційної діяльності необхідне впровадження інструментів податкового стимулювання та створення пільгового режиму, наприклад «податкові канікули» – з метою залучення додаткових інвестицій в інновації. Тривалість «податкових канікул» у різних країнах значно відрізняється і може поширюватися на всю територію, окремі регіони чи самостійні проекти. Досвід інших країн вказує, що сума внесків в кооперативні промислові підприємства, які мають форму обмеженого партнерства, вираховується з оподаткованої бази при обчисленні податку на прибуток [29].

3. Налагодження високоефективної системи міжнародного співробітництва з метою забезпечення стійкого стану державних фінансів, інноваційно-інвестиційного розвитку та фінансово-економічної безпеки, сприятиме євроінтеграційному курсу України, співпраці у сфері управління державними фінансами, розвитку системи середньострокового бюджетного прогнозування/планування, досягнення довгострокової макроекономічної стабілізації та розроблення підходів до оздоровлення публічних фінансів.

Аналіз зарубіжного досвіду показує, що фінансові інновації можуть мати ендогенні та екзогенні характерні ознаки. З одного боку, фінансові інновації є елементом державної політики, а з другого, вони все більше набувають глобалістичних рис, зокрема, ендогенні ознаки характерні для пільгового кредитування інноваційного підприємництва. Так, в Японії промислові компанії мають право зменшення податку на прибуток у розмірі 7 % інвестицій у передову техніку та технології. У Канаді аналогічна знижка коливається від 7 % до 20 %. В Іспанії діють постійні податкові кредити в розмірі 20 % витрат на НДДКР. У Бельгії дозволено зменшувати оподатковуваний прибуток на 13.5 % інвестиційних витрат для малих і середніх компаній і у стовідсотковому обсязі інвестиційних витрат, пов'язаних із нововведеннями для всіх компаній. У Голландії з оподаткованого прибутку можна відраховувати частину інвестиційних витрат – близько 20–25 % [30, с. 38]. Щодо екзогенних ознак, то глобалізаційні процеси в інноваційній сфері проявляється у створенні все більшої кількості науко-дослідних підрозділів ТНК. Зокрема, американські ТНК відкрили за кордоном більше 200 дослідних лабораторій у Канаді, Японії,

Німеччині, а країни ЄС об'єднали свої національні інноваційні системи в єдину мережу, сформувавши новий світовий економічний центр [26, с. 332].

Вищесказане ще раз підтверджує про необхідність пришвидшити інституціональні реформи в Україні, укріпити фінансові інститути, здійснити модернізацію національної економіки на основі інвестиційно-інноваційних засадах та задіяти ефективні інструменти впровадження технологічних новинок, що сприятиме зростанню взаємодії між суб'єктами господарювання та прозорості у фінансовій сфері. Зокрема, серед найбільших інноваційних проєктів у сфері національних фінансів було створення Офіційного порталу публічних фінансів України [31], що уможливило вільний доступ до основних бюджетних показників, джерел наповнення бюджету, обґрунтування бюджетних витрат, планові і досягнуті результати використання бюджетних коштів, а також основні цілі, завдання та пріоритети бюджетної політики. Крім того, подається інформація про використання публічних коштів розпорядниками та одержувачами коштів державного і місцевих бюджетів, суб'єктами господарювання державної і комунальної власності, фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також статистика для розуміння динаміки використання коштів по роках та структури фінансування проєктів, які реалізуються із залученням коштів міжнародних фінансових організацій [32].

Слід зазначити, що практичне втілення нововведень у сфері публічних фінансів в умовах трансформаційних процесів національної економіки суттєво впливає на розвиток національної економіки. Зокрема, йдеться за декларування товарів з поданням митному органу електронної митної декларації, реалізація проєкту «Спліт», що дає можливість здійснювати регулювання та нагляд у небанківському фінансовому секторі України. Здійснення такого проєкту стало важливим кроком для інституціонального забезпечення розвитку національного фінансового ринку [33].

Суттєвим державним проєктом інновацій у сфері фінансів є реалізація Концепції створення багатофункціональної комплексної системи "Електронна митниця" та організації експлуатації Єдиної автоматизованої інформаційної системи Державної митної служби України, а також впровадження автоматизованої системи «Електронна акцизна марка» з метою контролю за обігом підакцизних товарів (алкогольних напоїв та тютюнових виробів) [34] та оперативного моніторингу їх обігу. Автоматизована система «Електронна акцизна марка» повинна охопити усі стадії обігу підакцизних товарів на митній території України від їх виробника чи імпортера до моменту роздрібною реалізації [35].

Таке нововведення вдосконалює систему обліку даних із реєстраторів розрахункових операцій щодо підакцизних товарів для потреб функціонування автоматизованої системи, встановлює зв'язок бази даних реєстру електронних акцизних накладних і системи обліку даних із реєстраторів розрахункових операцій щодо підакцизних товарів у режимі онлайн, а також уможливорює «в автоматичному режимі декларувати кожен етап обігу марок акцизного податку та маркованих підакцизних товарів від факту виготовлення виробником марок акцизного податку до факту реалізації

маркованих підакцизних товарів через точку роздрібного продажу кінцевому споживачу» [36].

Інновації у системі соціально-економічному розвитку є знаковим імперативом у сфері публічного управління та забезпечення національної безпеки. Зазначимо, що поряд з позитивними змінами спричиненими інтенсивним розвитком технологічних інновацій у сфері, зокрема фінансових послуг, появилися нові виклики щодо покращення системи управління ризиками. При цьому потребується теоретична база класифікації інноваційних ризиків, тобто визначення потенційного негативного впливу на інституціональне середовище. Такі ризики мають специфічний характер і потребують додаткового наукового обґрунтування.

Слід зазначити, що недофінансування наукового – технічних робіт, недостатній розвиток інфраструктури інноваційного розвитку та недосконала інноваційна політика є ознаками загроз фінансово-економічній безпеці, спрямованої на формування необхідних та достатніх умов для створення і використання інноваційних проектів та програм.

Існують також деякі проблеми та перестороги щодо оцінювання інноваційності національної економіки, які, на думку І. Ящишина, необхідно враховувати в контексті стимулювання науково-технічних виробів та оцінювання їх внеску у розвиток економіки, а також визначення ролі бізнесу у розвиток інноваційної активності у сфері господарювання [37].

Серед науковців немає однозначної згоди з приводу оцінювання, виміру результатів інноваційного розвитку та визначення величини його впливу на економіку країни. Насамперед це пов'язано з тим, що лише деякі їх прояви можуть бути точно виміряні: в інших випадках можливі тільки якісні оцінки і експертні висновки. При цьому, причинами складності оцінки соціальної ефективності фінансових інновацій називаються: 1) неможливість вартісної оцінки низки ефектів, пов'язаних зі зміною рівня культури, естетичних смаків, цінностей, стану здоров'я та психологічного самопочуття, відчуття щастя тощо, тобто не завжди можна виявити прямий зв'язок між результатами досліджень та інноваціями; 2) невідповідність одиниць виміру або їх відсутність, що унеможливає їх сумування, пов'язано з тим, що цей зв'язок ускладнюється існуванням часового лагу між науково-дослідними та дослідно-конструкторськими роботами та отриманням ефекту від упровадження інновацій, а також тим, що частина результатів науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт є суспільним благом, оцінити яке майже неможливо [37].

Для забезпечення конкурентоспроможності національної економіки у світовому просторі, одним із головних напрямів є реформування системи управління публічних фінансів на інноваційних засадах з урахуванням пріоритетів розвитку науки. З метою ефективного використання коштів бюджету державна підтримка інноваційного розвитку повинна фокусуватися на сприяння здійсненню наукових досліджень і розробок в форматі програмно-цільового бюджетування для забезпечення зв'язку виділених коштів відповідно до визначених пріоритетів та оцінки результативності їх використання.

Основним змістом пізнання повинні стати не стільки система публічного управління чи фінанси самі по собі, скільки їх взаємодія, інноваційні процеси, тобто складний синтез знань, що потребує емпіричних узагальнень, встановлення закономірних зв'язків між державою, бізнесом та суспільством в контексті інноваційного розвитку.

Водночас, необхідно здійснити ряд першочергових кроків, які доцільно включити до розробленої Кабінетом Міністрів України «Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року», а саме: 1) формування національної стратегії інноваційного розвитку на короткострокову та довгострокову перспективи з метою формування науково-технічних пріоритетів, фінансування найризикованіших науково-дослідних робіт, посилити регуляторний вплив державних інституцій, до компетенції яких належить питання інноваційної політики; 2) удосконалити нормативно-правову базу щодо електронного урядування та онлайн-механізмів у державному регулюванні фінансів; 3) забезпечити прозорий конкурсний відбір інноваційних проектів та програм з модернізації системи управління державними фінансами; 4) оновити систему незалежної експертизи наукових проектів та їх результатів; 5) удосконалити систему стимулювання підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності через спеціальні інноваційні фонди, венчурне підприємництво, а також залучення інвестицій для розширення інноваційної інфраструктури; 6) підтримати науково-дослідні і дослідно-конструкторські осередки, для мобілізації інноваційного потенціалу країни, зберігання інноваційних ідей, тощо.

Висновки. На основі проведеного дослідження можна зробити висновок щодо необхідності створення ефективної системи трансферу технологій з метою їх комерціалізації і налагодження промислового виробництва інноваційної продукції; здійснення організаційної та фінансової підтримки інноваційних підприємств; створення ефективної системи контролю інноваційної діяльності з метою коригування інноваційної політики [38], що сприятиме зміцненню системи господарювання, підвищенню її конкурентоспроможності та забезпечення національної безпеки.

1. Інноваційна Україна 2020: національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця та ін.; НАН України. К., 2015. 336 с.

2. Інноваційна стратегія українських реформ / А. С. Гальчинський, В. М. Геєць, А. К. Кінах, В. П. Семиноженко. К.: Знання України, 2002. 326 с.

3. Ковальчук К. Ф. Проблеми та тенденції формування соціально-інноваційної політики сталого розвитку держави, регіонів, підприємств : колект. монографія / К. Ф. Ковальчук. Павлоград : Арт СИНТЕЗ-Т, 2014. 352 с

4. Розвиток заради порятунку / Шевчук В. Я., Черняк В. К.; Ковальчук Т. Т.; Педан М. П.; Панков О. І. Київ: Геопринт, 2016. 183 с.

5. Харів В.П. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів: моногр. / В.П. Харів. Тернопіль: Економічна думка, 2003. 323 с.

6. Федулова Л. Інноваційний розвиток: еволюція поглядів та проблеми сучасного усвідомлення / Л. Федулова // Економічна теорія. 2013. № 2. С. 28-45.

7. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / За ред. Л. Федулової. К.: Основа, 2005. 552 с.

8. Ковальчук Т. Т., Н. В. Петришина. Актуалітети політики розвитку національної

економіки // Вчені записки Університету «КРОК». Випуск 23. 2010. С. 12-18

9. Інновація. Фармацевтична енциклопедія [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/3333/innovaciya>

10. Паризький І. В. Державне управління інноваційно-технологічним розвитком економіки: монографія / І. В. Паризький ; Нац. акад. упр. Київ : ВНЗ "Нац. акад. упр.", 2017. 343 с.

11. Закон України «Про інноваційну діяльність» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>

12. Юринець З. В. Інноваційна стратегія розвитку переробних підприємств України : монографія / З. В. Юринець, Б. М. Максимів. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 203 с.

13. Полінкевич О. Критерії розмежування понять "інновації", "інноваційний процес" та "інноваційний розвиток підприємства" в новій економіці / О. Полінкевич // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2015. № 4. С. 31-36. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echscenu_2015_4_7

14. Никсон Ф. Роль керівництва підприємства в забезпеченні якості та надійності / Ф. Никсон ; [пер. с англ.]. М. : Изд-во стандартів, 1990. 230 с.

15. Чухно А. А. Модернізація економіки та економічна теорія / А. А. Чухно // Економіка України. 2012. № 9. С. 4-12.

16. Теребух А. А. Інноваційний імператив економічного розвитку // Ефективна економіка № 11, 2015, [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4483>

17. Бажал Ю. М. Економіка інноваційних процесів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2014/09/Visnuk2002.pdf#page=3>

18. Марченко О. І., Саєнко Я. П. Огляд підходів до визначення поняття «інновація» [Електронний ресурс]. Режим доступу: [file:///C:/Users/Stepan/Downloads/Nvuumevcg_2016_10\(2\)_5.pdf](file:///C:/Users/Stepan/Downloads/Nvuumevcg_2016_10(2)_5.pdf)

19. Що таке фінтех і як він впливає на ваше життя вже сьогодні? [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/projects/fintech/2018/12/5/641431/>

20. Chen J. Financial Innovation [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.investopedia.com/terms/f/financial-innovation.asp>

21. Тарасюк М. В., Кошеєв О. О. Інновації в глобальній цифровій фінансовій сфері: оцінка трансформацій [Електронний ресурс]. Режим доступу: <file:///C:/Users/Stepan/Downloads/3167-11642-1-PB.pdf>

22. В Україні нарахували понад 100 фінтех-компаній [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mind.ua/news/20199736-v-ukrayini-parahuvai-ponad-100-finteh-kompanij>

23. Шевчук Я. В. Фінтех-компанії як складова інфраструктури ринку проектного фінансування [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_4/29_68_4.pdf#page=161

24. Альфа-Банк Україна – у ТОП-50 інноваційних компаній України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://alfabank.ua/about/press/alfa-bank-ukrayina-u-top-50-innovatsijnih-kompanij-ukrayini-2037>

25. Равлик Н. В. Поняття інновацій та їх роль у розвитку підприємства [Електронний ресурс]. Режим доступу: file:///C:/Users/golsm/Downloads/ape_2015_4_27.pdf

26. Краус Н. М. Становлення інноваційної економіки в умовах інституціональних змін: монографія. Київ: ЦУЛ, 2015. 596 с.

27. Кожний шостий українець до кінця року візьме кредит онлайн [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://afi.org.ua/articles/kozhnij-shostiy-ukrayinec-do-kincy-a-roku-vizme-kredit-onlayn>

28. Вісім державних стимулів для розвитку інновацій – світовий досвід [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://forumkyiv.org/uk/analytics/visim-derzhavnih-stimuliv-dlya-rozvitku-innovacij-svitovij-dosvid>

29. Податкове стимулювання інноваційної діяльності [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://stud.com.ua/91219/investuvannya/podatkove_stimulyuvannya_innovatsiynoi_diyalnosti

30. Власова І. Особливості фінансування інноваційної сфери в розвинених країнах світу / І. Власова // Вісник КНТЕУ. 2009. № 1. С. 36-46.

31. Жовницька Н. Усе про Є-data: реєстрація, форми, звіти, відповідальність : [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uteka.ua/ua/publication/budget-13-byudzheth-byudzhetnyj-process-planirovanie-primenenie-kekr-54-vse-o-ye-data-registraciya-formy-otcheti-otvetstvennost>

32. Інформаційно-аналітична система «Прозорий бюджет» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://edata.gov.ua/>

33. Спліт у дії. Страховиків і фінкомпанії віддали під контроль НБУ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua/2019/09/12/39033932/>
34. Відсутність автоматизованого контролю за виробництвом та обігом підакцизних товарів призводить до зростання тіншового ринку тютюнових виробів – Рахункова палата [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://tr.gov.ua/presscenter/News/?Id=713>
35. Про схвалення Концепції створення та впровадження автоматизованої системи контролю за обігом підакцизних Розпорядження КМУ від 6 липня 2016 р. № 497-р [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
36. Уряд схвалив Концепцію запровадження електронної акцизної марки [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://interbuh.com.ua/ru/documents/onenews/99801>
37. Яцишина І.В. Соціальні наслідки інноваційного розвитку економіки: проблеми та оцінки [Електронний ресурс]. Режим доступу: [file:///C:/Users/golsm/Downloads/znpnudps_2013_1_26%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/golsm/Downloads/znpnudps_2013_1_26%20(2).pdf)
38. Гриценко О. В., Качула С. В. Реалізація інноваційної політики у системі бюджетної регулювання в Україні / О. В. Гриценко, С. В. Качула // Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. 2016. № 3. С. 24-30.

1. Innovatsiina Ukraina 2020: natsionalna dopovid / za zah. red. V.M. Heitsia ta in.; NAN Ukrainy. K., 2015. 336 s.
2. Innovatsiina stratehiia ukrainskykh reform / A. S. Halchynskiy, V. M. Heets, A. K. Kinakh, V. P. Semynozhenko. K.: Znannia Ukrainy, 2002. 326 s.
3. Kovalchuk K. F. Problemy ta tendentsii formuvannia sotsialno-innovatsiinoi polityky staloho rozvytku derzhavy, rehioniv, pidpryiemstv : kolekt. monohrafiia / K. F. Kovalchuk. Pavlohrad : Art SYN-TEZ-T, 2014. 352 s
4. Rozvytok zarady poriatunku / Shevchuk V. Ya., Cherniak V. K.; Kovalchuk T. T.; Pedan M. P.; Pankov O. I. Kyiv: Neoprynt, 2016. 183 s.
5. Khariv V.P. Innovatsiina diialnist pidpryiemstva ta ekonomichna otsinka innovatsiinykh protsesiv: monohr. / V.P. Khariv. Ternopil: Ekonomichna dumka, 2003. 323 c.
6. Fedulova L. Innovatsiinyi rozvytok: evoliutsiia pohliadiv ta problemy suchasnoho usvidomlennia / L. Fedulova // Ekonomichna teoriia. 2013. № 2. S. 28-45.
7. Innovatsiinyi rozvytok ekonomiky: model, systema upravlinnia, derzhavna polityka / za red. L. Fedulovoi. K.: Osnova, 2005. 552 s.
8. Kovalchuk T. T., N. V. Petryshyna. Aktualitety polityky rozvytku natsionalnoi ekonomiky // Vcheni zapysky Universytetu «KROK». Vypusk 23. 2010. S. 12-18.
9. Innovatsiia. Farmatsevtichna entsyklopediia [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://www.pharmacyclopedia.com.ua/article/3333/innovaciya>
10. Paryzkyi I. V. Derzhavne upravlinnia innovatsiino-tekhnologichnym rozvytkom ekonomiky: monohrafiia / I. V. Paryzkyi ; Nats. akad. upr. Kyiv : VNZ "Nats. akad. upr.", 2017. 343 s.
11. Zakon Ukrainy «Pro innovatsiinu diialnist» [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
12. Iurnets Z. V. Innovatsiina stratehiia rozvytku pererobnykh pidpryiemstv Ukrainy : monohrafiia / Z. V. Iurnets, B. M. Maksymiv. – Lviv : Vydavnychiy tsentr LNU imeni Ivana Franka, 2011. 203 s.
13. Polinkevych O. Kryterii rozmezhuвання poniat "innovatsii", "innovatsiinyi protses" ta "innovatsiinyi rozvytok pidpryiemstva" v novii ekonomitsi / O. Polinkevych // Ekonomichnyi chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. 2015. № 4. S. 31-36. Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echcenu_2015_4_7
14. Nykson F. Rol rukovodstva predpriyatia v obespecheny kachestva y nadezhnosti / F. Nykson ; [per. s anh.]. M. : Yzd-vo standartov, 1990. 230 s.
15. Chukhno A. A. Modernizatsiia ekonomiky ta ekonomichna teoriia / A. A. Chukhno // Ekonomika Ukrainy. 2012. № 9. S. 4-12.
16. Terebukh A. A. Innovatsiinyi imperativ ekonomichnoho rozvytku //Efektyvna ekonomika № 11, 2015, [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4483>
17. Bazhal Yu.M. Ekonomika innovatsiinykh protsesiv [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2014/09/Visnuk2002.pdf#page=3>
18. Marchenko O. I., Saienko Ya. P. Ohliad pidkhodiv do vyznachennia poniatia «innovatsiia» [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: [file:///C:/Users/Stepan/Downloads/Nvuumevcg_2016_10\(2\)_5.pdf](file:///C:/Users/Stepan/Downloads/Nvuumevcg_2016_10(2)_5.pdf)

19. Shcho take fintekh i yak vin vplyvaie na vashe zhyttia vzhe sohodni? [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://www.epravda.com.ua/projects/fintech/2018/12/5/641431/>
20. Shen J. Financial Innovation [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://www.investopedia.com/terms/f/financial-innovation.asp>
21. Tarasiuk M. V., Koshcheiev O. O. Innovatsii v hlobalnii tsyrovii finansovii sferi:otsinka transformatsii [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <file:///C:/Users/Stepan/Downloads/3167-11642-1-PB.pdf>
22. V Ukraini narakhuvai ponad 100 fintekh-kompanii [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://mind.ua/news/20199736-v-ukrayini-narakhuvai-ponad-100-finteh-kompanij>
23. Shevchuk Ya.V. Fintekh-kompanii yak skladova infrastruktury rynku proektnoho finansuvannia [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: http://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_4/29_68_4.pdf#page=161
24. Alfa-Bank Ukraina – u TOP-50 innovatsiinykh kompanii Ukrainy [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://alfabank.ua/about/press/alfa-bank-ukrayina-u-top-50-innovacijnih-kompanij-ukrayini-2037>
25. Ravlyk N. V. Poniattia innovatsii ta yikh rol u rozvytku pidpriemstva [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: file:///C:/Users/golsm/Downloads/ape_2015_4_27.pdf
26. Kraus N. M. Stanovlennia innovatsiinoi ekonomiky v umovakh instyutsionalnykh zmin: monohrafiia. Kyiv: TsUL, 2015. 596 s.
27. Kozhnyi shostyi ukrainets do kintsia roku vizme kredit online [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://afi.org.ua/articles/kozhniy-shostiy-ukrayinec-do-kincy-a-roku-vizme-kredit-online>
28. Visim derzhavnykh stymuliv dlia rozvytku innovatsii – svitovy dosvid [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://forumkyiv.org/uk/analytics/visim-derzhavnih-stimuliv-dlya-rozvitku-innovacij-svitovij-dosvid>
29. Podatkove stymuliuвання innovatsiinoi diialnosti [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: https://stud.com.ua/91219/investuvannya/podatkove_stimulyuvannya_innovatsiynoi_diyalnosti
30. Vlasova I. Osoblyvosti finansuvannia innovatsiinoi sfery v rozvynenykh krainakh svitu / I. Vlasova // Visnyk KNTEU. 2009. № 1. S. 36-46.
31. Zhovnytska N. Use pro Ye-data: reiestratsiia, formy, zvity, vidpovidalnist : [Elektronnyi resurs] . Rezhym dostupu: <https://uteka.ua/ua/publication/budget-13-byudzhet-byudzhetnyj-process-planirovanie-primenenie-kekr-54-vse-o-ye-data-registraciya-formy-otchetny-otvetstvennost>
32. Informatsiino-analitychna systema «Prozoryi biudzhet» [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://edata.gov.ua>.
33. Split u dii. Strakhovykiv i finkompanii viddaly pid kontrol NBU [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://minfin.com.ua/ua/2019/09/12/39033932/>
34. Vidsutnist avtomatyzovanoho kontroliu za vyrobnytstvom ta obihom pidaktsyzykh tovariv pryzvodyt do zrostanttia tinovoho rynku tiutiunovykh vyrobiv – Rakhunkova palata [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://rp.gov.ua/presscenter/News/?Id=713>
35. Pro skhvalennia Kontseptsii stvorennia ta vprovadzhennia avtomatyzovanoi systemy kontroliu za obihom pidaktsyzykh Rozporiadzhennia KМУ vid 6 lypnia 2016 r. № 497-r[Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua>
36. Uriad skhvalyv Kontseptsiuu zaprovadzhennia elektronnoi aktsyzoj marki [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://interbuh.com.ua/ru/documents/onenews/99801>
37. Iashchyshyna I.V. Sotsialni naslidky innovatsiinoho rozvytku ekonomiky: problemy ta otsinky [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: [file:///C:/Users/golsm/Downloads/znpnudps_2013_1_26%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/golsm/Downloads/znpnudps_2013_1_26%20(2).pdf)
38. Hrytsenko O. V., Kachula S. V. Realizatsiia innovatsiinoi polityky u systemi biudzhetnoho rehuliuвання v Ukraini / O. V. Hrytsenko, S. V. Kachula // Visnyk Donbaskoi derzhavnoi mashynobudivnoi akademii. 2016. № 3. S. 24-30.